

Wstęp (Jarosław Kita) 7

Część I. Rozwój Łodzi przemysłowej w latach zaborów 15

Początki (1820–1831) (Krzysztof P. Woźniak) 17

Okres powolnego rozwoju (1831–1864) (Jarosław Kita) 41

Okres gwałtownego rozkwitu (1865–1897) (Wiesław Puś) 81

Czas przełomu (1897–1914) (Kamil Śmiechowski) 123

Miasto pracy 128

„Sierota bez ojca i matki...” 134

Miasto rewolucji 143

Walki bratobójcze i lokaut 149

Rozkwit życia społecznego. Bilans rewolucji 154

Przed Wielką Wojną 158

Część II. Łodzianie 163

Narodowości i wyznania 165

Niemcy i ewangelicy (Krzysztof P. Woźniak) 165

Żydzi (Wiesław Puś) 186

Rosjanie i prawosławni (Violetta Wiernicka) 211

Katolicyzm i jego wyznawcy (Ewelina M. Kostrzevska) 225

Narodziny nowoczesnej społeczności 251

Fabrykanci i kupcy (Wiesław Puś) 251

Inteligencja (Marzena Iwańska) 274

Drobnomieszczaństwo (Krzysztof P. Woźniak) 290

Robotnicy (Grażyna E. Karpińska, Marta Sikorska) 302

Łodzianki (Marta Sikorska) 325

Część III. Przestrzeń miejska 339

Rozwój przestrzenny miasta. Urbanistyka Łodzi 1820–1914 (Krzysztof Stefański) 341

Wytyczenie osad przemysłowych: Nowe Miasto i Łódka 341

Nowa Dzielnica i przemiany przestrzenne w latach 1830–1870 348

Okres „Ziemi obiecanej” 355

Łódzkie nekropolie (Krzysztof Stefański, Irmina Gadowska) 367

Rodzina miast, czyli w stronę aglomeracji łódzkiej (Kamil Śmiechowski) 375

Architektura Łodzi 1820–1914 (Daria Rutkowska-Siuda) 391

Architektura przemysłowa 391

Typ łódzkiej rezydencji 398

Budowle mieszkalne 408

Budowle użyteczności publicznej 429

Świątynie i domy modlitwy 442

Architektoniczna różnorodność Łodzi około 1900 roku. Czy style historyczne miały znaczenie? (Piotr Gryglewski) 453

Część IV. Życie łódzian w mieście przemysłowym 469

Szkolnictwo i edukacja (Marta Sikorska) 471

Szkolnictwo elementarne 474

Szkolnictwo elementarne prywatne 477

Szkoły rzemieślniczo-niedzielne 478

Szkoły fabryczne 479

Szkolnictwo ewangelickie 480

Szkolnictwo żydowskie 482

Szkolnictwo średnie 483

Szkolnictwo zawodowe 485

Szkolnictwo żeńskie 486

Opieka zdrowotna i dobroczynność (Joanna Sosnowska) 495

Kultura elit i kultura masowa w mieście przemysłowym (Kamil Śmiechowski) 523

Środowiska artystyczne 533

Środowisko artystów łódzkich (Irmina Gadowska) 533

Polska scena teatralna (Grzegorz Markiewicz) 545

Życie muzyczne (Grzegorz Markiewicz) 557

Literatura piękna i prasa 565

Literatura piękna (Karolina Kołodziej) 565

Prasa i publicystyka (Kamil Śmiechowski) 575

Sport i rekreacja (Anna Śmiechowicz) 589

Folklor miasta i obyczaje jego mieszkańców

(Grażyna E. Karpińska, Katarzyna Orszulak-Dudkowska) 607

Zabawy i rozrywki 607

Obyczaje i folklor w środowisku robotniczym 613

Język łodzian w wieku XIX (Elżbieta Umińska-Tytoń) 625

Pieczęcie i herb Łodzi. Część 2: Do początku XX wieku (Marek Adamczewski) 637

Aneks. Spis burmistrzów i prezydentów Łodzi 1820–1914 655

Wykaz skrótów 657

Bibliografia 659

Dawne ulice i place Łodzi 689

Wykaz rycin 695

Wykaz kapsułów 711

Wykaz tabel 715

Indeks nazw osobowych 717

Indeks nazw miejscowych 737